

**FARMACEUTSKA KOMORA
CRNE GORE**

ETIČKI KODEKS FARMACEUTA

PODGORICA, 24.03.2011.GODINE

Polazeći od Međunarodnog farmaceutskog kodeksa, prihvaćenog od Međunarodne farmaceutske federacije na glavnoj Skupštini u Kopenhagenu 1066.godine, Etičkog kodeksa FIP-a usvojenog od Savjeta F.I.P-a 1997.godine, i na osnovu člana 105. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Sl.list RCG" br.39) i čl.8 Statuta Farmaceutske komore na sjednici od 24.03.2011.godine, donijela je

ETIČKI KODEKS FARMACEUTA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Farmaceutska komora Crne Gore je profesionalna organizacija, koju osnivaju diplomirani farmaceuti/ u daljem tekstu Komora/, radi zaštite profesionalnih prava i interesa farmaceuta, kao i obaveza koje proizilaze iz toga, unaprijeđenja uslova za obavljanje farmaceutske zdravstvene djelatnosti, primjene standarda o poslovnoj etici kao i unaprijeđenja kvaliteta farmaceutske zdravstvene djelatnosti.

Cilj Komore je da u saradnji sa državnim organima učestvuje u donošenju pravila I propisa vezanih za farmaceutsku djelatnost i redefinisane postojećih.

Član 2.

Etički kodeks Farmaceuta / u daljem tekstu Kodeks/, utvrđuje opšte moralne norme ponašanja farmaceuta u vršenju struke i obavezuju ga da se pridržava utvrđenih pravila ovog Kodeksa kao i da pravično primjenjuje i sprovodi njihove odredbe.

II. OPŠTA NAČELA

1. Opšte obaveze farmaceuta

Član 3.

Farmaceut ima obavezu da kao stručnjak za lijekove i neophodan član zdravstvenog tima obezbijedi visoko profesionalnu farmaceutsku terapijsku uslugu u cilju promocije zdravlja, prevencije bolesti i sprovođenja racionalne farmakoterapije.

Član 4.

Farmaceut je dužan da čuva dostojanstvo i čast zvanja, što je njegova profesionalna i moralna dužnost a posebno da ne učestvuje ni u jednoj aktivnosti koja bi štetila ugledu struke i što bi se kosilo sa opštim načelima Kodeksa.

Član 5.

Farmaceut je dužan da se kontinuirano edukuje kroz praćenje savremenih, naučnih i stručnih saznanja.

Član 6.

Farmaceut treba da doprinosi usavršavanju ostalih zdravstvenih radnika u vezi sa efikasnošću lijekova, mjerama bezbjednosti, njihove primjene kao i ekonomski opravdanom upotrebom lijekova.

Farmaceut je dužan da za javnost obezbijedi ispravne i precizne informacije o lijekovima i njihovoj upotrebi.

Član 7.

Farmaceut uključen u process nadgledanja i nabavke lijekova dužan je da u potpunosti ispoštuje proceduru propisanu posebnim zakonskim aktima uz obaveznu prateću dokumentaciju (atesti, potvrde nadležnih institucija o ispravnosti lijekovitog preparata) kako bi pružena apotekarska usluga bila kvalitetna i ispravna.

Član 8.

Zakon predviđa dužnost i obavezu apsolutne kontrole protoka lijekova i to od strane za to relevantnih organa, inspekcije i druge nadzorne organe iz domena Ministarstva zdravlja kao i ljude van toga: zdravstvene planere, pravnike, ekonomiste, predstavnike industrije, veledrogerije i drugi.

Član 9.

Farmaceut se mora kroz svoje svakodnevne profesionalne aktivnosti angažovati u procesu ostvarivanja dobre apotekarske, proizvođačke i laboratorijske prakse.

Lice zaduženo za sektor farmacije pri nadležnom ministarstvu ima zakonsko pravo za provjeru radnih procedura za svaku apoteku, laboratoriju, proizvodnju, veledrogeriju kao i svaki drugi objekat koji se bavi prometom lijekova i lijekovitih pripravaka.

Član 10.

Farmaceut je obavezan da raspolaže sa kvalitetnim podacima o propisanom lijeku.

Služba za farmakoinformatiku mora da pruži farmaceutu neophodne i relevantne podatke na dalju proceduru a u cilju:

- priprema registra lijekova,
- kontakta sa ljekarima oko pojedinačnih recepata,
- evaluacije podataka o upotrebi lijekova,
- prosljeđivanje evaluiranih informacija putem formalne mreže,
- programa edukacije za zdravstvene radnike,
- referentnosti izvora dostupnih farmaceutu i
- povjerljivosti podataka vezanih za svakog pacijenta ponaosob.

Član 11.

Farmaceut je dužan da saraduje sa institucijama koje imaju za cilj unaprijeđenje farmaceutske struke tako da provedeno vrijeme i uložena sredstva doprinosu stručnom razvoju.

Farmaceut je dužan da saraduje sa ostalim zdravstvenim radnicima.

Član 12.

Farmaceut daje stručni doprinos radu vaspitno-obrazovnih ustanova učestvujući u procesu edukacije budućih zdravstvenih radnika.

Farmaceut je dužan da obezbijedi kontinuitet u pružanju zdravstvene usluge.

2.UČEŠĆE FARMACEUTA U ZAŠTITI ZDRAVLJA

Član 13.

Farmaceutu je primarna obaveza da bude u službi zaštite, očuvanja i unaprijeđenja zdravlja sveukupne populacije-stanovništva. Jednako se odnosi prema svim korisnicima usluga.

Član 14.

Farmaceut mora u granicama svog znanja i vještine da pruži hitnu pomoć oboljelom koji je u opasnosti, ukoliko je nemoguće obezbijediti ljekarsku pomoć.

Član 15.

Farmaceut je u obavezi da čuva profesionalnu tajnu. Podaci koje farmaceut dobije prilikom obavljanja svog profesionalnog rada ili na neki drugi način, smatraju se povjerljivim i to treba smatrati profesionalnom tajnom.

3. O ODGOVORNOSTI I SAMOSTALNOSTI FARMACEUTA

Član 16.

Od farmaceuta kao stručnjaka za lijek, se očekuje aktivno učešće u praćenju propisivanja, izdavanja, primjeni lijekova i praćenju efikasnosti i bezbjednosti terapije.

Član 17.

Lijek se ne smije smatrati običnim proizvodom i mora se upotrijebiti u opravdane medicinske svrhe, čija potrošnja mora biti racionalna i svrsihodna.

Član 18.

Farmaceut ima obavezu da uspostavi neophodnu saradnju između ljekara i ostalih zdravstvenih radnika.

Obaveza svakog farmaceuta je da na radnom mjestu posjeduje identifikacionu karticu. Farmaceut mora biti potpuno samostalan u obavljanju svoje djelatnosti.

GLAVA II

ZABRANA POJEDINIH POSTUPAKA PREMA KORISNIKU USLUGE

1. Opšte odredbe

Član 19.

Farmaceut ima odgovornost za javnu riječ.

Farmaceut ne smije pridobijati korisnika usluge bilo kojom vrstom propagande, nagovaranja ili nekim drugim sredstvima koja nijesu u skladu sa čašću njegovog zvanja, pa makar dati postupci i sredstva nijesu zabranjeni zakonskim odredbama koje su na snazi.

Član 20.

U pružanju stručne farmakoterapijske usluge farmaceut neće upotrebljavati bilo kakve druge nazive i zvanja osim svog imena i svojih stručnih i naučnih zvanja.

Član 21.

Na službenim papirima, edicijama, almanasima, godišnjacima i slično farmaceut neće upotrebljavati druge nazive osim:

- imena i prezimena,
- godine osnivanja apoteke, laboratorije i ostalih zdravstvenih ustanova, adrese, telefona i radnog vremena,
- obavještenje kojim se aktivnostima bavi,
- počasti i odlikovanja koja je dobio i stručnih i naučnih zvanja koja posjeduje u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Član 22.

Oglašavanje o stručnoj usluzi preko medicinskih i farmaceutskih časopisa ili udruženja mora biti istinito i autentično.

2. O NELOJALNOJ KONKURENCIJI

Član 23.

Korisnik usluge po slobodnom izboru bira farmaceuta, apoteku odnosno laboratoriju.

Član 24.

Zabranjeno javno reklamiranje medikamenata za izuzetkom preparata koji su kategorisani prema O.T.C program.

Shodno stručnosti i znanju koju farmaceuti stiču tokom svakodnevnog kontakta sa pacijentima i kolegama ljekarima, neophodno je maksimalno spriječiti upotrebu preparata koji nijesu prošli procedure pri izlasku na tržište kao preparati po OTC kao i druga homeopatska sredstva.

Član 25.

Zabrana prodaje lijekova i izrada magistralnih i galenskih pripravaka za humanu upotrebu u svim drugim ustanovama osim apoteke.

3. ZABRANA POJEDINIH UGOVORA I SPORAZUMA

Član 26.

U suprotnosti je sa profesionalnom etikom, sticanje nezakonito ostvarene dobiti kao i bilo koji drugi vid manipulacije zdravljem a na štetu korisnika farmaceutske zdravstvene usluge.

Član 27.

Između farmaceuta i drugog zdravstvenog radnika odnosno saradnika mogu da se izvrše isplate koju su nastale ugovorom između njih.

GLAVA III

PRAVILA KOJIH SE TREBA PRIDRŽAVATI U ODNOSIMA SA KORISNICIMA USLUGA

Član 28.

Na osnovu svojih stručnih znanja, farmaceut procjenjuje kada je neophodno da se korisnik usluga uputi ljekaru.

Član 29.

U komunikaciji sa korisnikom usluga farmaceut pruža stručne informacije o terapijskoj vrijednosti lijekova odnosno validnosti izvršenih laboratorijskih analiza.

U komunikaciji sa pacijentom farmaceut treba da ima razumijevanja za zdravstvene potrebe i probleme pacijenta i da stečena znanja i iskustva primijeni na jasan i efikasan način.

GLAVA IV

ODNOSI SA KOLEGAMA ZDRAVSTVENE PROFESIJE

1.Odnos prema zdravstvenim radnicima

Član 30.

Između farmaceuta i ostalih zdravstvenih radnika, osnov komunikacije mora se temeljiti na uvažavanju, poštovanju i povjerenju.

Prilikom pružanja farmaceutske zdravstvene usluge trebalo bi dati prioritet kolegama zdravstvene struke.

Član 31.

Sadržinu naučnih i stručnih djela farmaceut će tačno i vjerodostojno tumačiti na osnovu svojih znanja i vještina.

Član 32.

Na radnom mjestu farmaceut je dužan da spriječi davanje uputstava i tumačenja koja nijesu u skladu sa zakonom i za to neophodnim a predviđenim ovlašćenjima.

U komunikaciji sa pacijentom farmaceut će izbjegavati svaku aktivnost koja bi štetila drugim zdravstvenim radnicima.

2. Odnos prema zdravstvenim saradnicima

Član 33.

Farmaceut će se ophoditi prema svim zdravstvenim saradnicima uz puno poštovanje njihove ličnosti i stručnosti.

Član 34.

Farmaceutski zdravstveni radnici su u obavezi da se pridržavaju etičkog kodeksa.

3. DUŽNOSTI FARMACEUTA KAO NASTAVNIKA ZA DIPLOMIRANE FARMACEUTE NA OBAVLJANJU PRIPRAVNIČKOG STAŽA

Član 35.

Farmaceut koji vrši stručni nadzor nad radom stažera, dužan je da pruži praktične instrukcije stažeru, obuču ga i pripremi za samostalan rad.

Farmaceut svojim znanjem i odnosom prema profesiji treba da predstavlja uzor u radu za stažere.

4. KOLEGIJALNE OBAVEZE I DUŽNOSTI

Član 36.

Svi farmaceuti treba da se međusobno pomažu u obavljanju svoje profesije i u svim prilikama da ispoljavaju međusobnu lojalnost i solidarnost.

Član 37.

Svaki dogovor koji se sklopi među farmaceutima treba da bude iskren i pravedan. Sve obaveze koje proizilaze iz tog dogovora treba da se poštuju i ispunjavaju u duhu kolegijalnosti.

Član 38.

Svi postupci ili izjave koje mogu da nanesu materijalnu ili moralnu štetu kolegi na stručnom planu su kažnjivi. Kolegijalnost obavezuje farmaceute koji su u sporu na stručnom planu da pokušaju da prevaziđu sve nesuglasice i da se izmire. Svi nesporazumi iz ove oblasti načelno se rješavaju u okviru Komore.

Član 39.

Svi članovi Komore su dužni da obavještavaju o svom radnom, profesionalnom i stručnom kretanju kao i da promjenu boravišta odnosno prebivališta prijave Komori na dalju proceduru.

Zabranjena je svaka zloupotreba diplome.

5. ZAŠTITA FARMACEUTA U ODNOSU NA DRUGA LICA

Član 40.

Farmaceutskom zdravstvenom radniku je potrebna pravna zaštita od samovolje odnosno pritisaka koje vrše druga lica najčešće u ličnosti osnivača zdravstvenih ustanova.

Član.41

Zaštita farmaceuta i ostalih farmaceutskih zdravstvenih radnika, predviđena je standardnim ugovorom kojim se predviđa da vlasnici zdravstvenih ustanova poštuju profesionalne obaveze i odgovornosti farmaceuta odnosno zdravstvenih radnika zaposljenih u njihovim ustanovama.

Član 42.

Farmaceutska komora ima ključnu ulogu u zaštiti farmaceuta i ostalih farmaceutskih zdravstvenih radnika u tu svrhu priprema model ugovora koji bi vodio računa o zaštiti prava i interesa vlasnika zdravstvenih ustanova s jedne strane i zaštiti profesionalnih i moralnih prava i odgovornosti farmaceutskih i zdravstvenih radnika s druge strane.

III. DRUGE ODREDBE

1. Postupak promjene

Član 43.

Izmjene i dopune Kodeksa vrše se na način i po postupku njihovog donošenja.

2. Završne odredbe

Član 44.

Ovaj Etički kodeks, po pribavljenom mišljenju Ministarstva zdravlja, stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Farmaceutske komore.

**PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
FARMACEUTSKE KOMORE,
Ana Pantović, mr ph**

